

Nr 140.

Av herr **Bäcklund m. fl.**, om *ändring i gällande bestämmelser angående semester för tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar.*

Hos statens tjänstemän av lägre grad har länge gjort sig gällande kravet på likställighet med tjänstemännen av högre grad i fråga om semesterdagarnas antal. Inför riksdagen har denna fråga förekommit år 1912 i motion nr 240, vad det gäller personalen vid statsjärnvägarna. I motiveringen till denna motion anföres följande:

»Det torde väl vara obestriddigt, att få tjänstebefattningar äro i så hög grad slitande och enerverande som just lägre gradens järnvägs-mäns. Få äro såsom de så ofta utsatta för faror och olycksfall; den statistik, som årligen publiceras härutinnan angående skador och dödsfall under järnvägsdrift, talar ett tydligt språk om vilka, som äro mest utsatta härför. Och just på den lägre gradens järnvägsmän, på deras vakenhet, sinnesnärvaro och plikttröhet vilar i hög grad den trafikerande allmänhetens liv och säkerhet. Järnvägsmännen av lägre grad hava det oaktat icke tillförsäkrats längre årlig semester än 15 dagar, då däremot järnvägsmännen av närmast högre grad årligen erhålla 30 dagars ledighet och allt detta oavsett hur lång tid de olika tjänsteinnehavarna burit arbetets tunga och dess ansvar. Det förefaller nog mången, att förmånerna i detta avseende äro något ojämnt delade, om man t. ex. tänker på att en konduktör, en stationskarl eller en banvakt med tjugo, trettio års slitande och enerverande arbete bakom sig icke erhåller mer än 15 dagars semester, under det att en stationsskrivare genast, sedan han vunnit ordinarie tjänst, erhåller dubbelt så lång semester. Rättast vore väl i detta avseende att låta semestertidens längd i någon mån rätta sig efter tjänstetiden sålunda, att semester för alla tjänstemän började med 15 dagar och sedan alltefter antalet tjänsteår höjdes, tills semestertiden uppginge till 30 dagar om året.» Frågan blev emel-

lertid icke löst den gången. Sedan har »1912 års järnvägskommission angående trafiksäkerheten» även tagit upp detta spörsmål. I betänkandet uttalar sig kommissionen på följande sätt:

»Beträffande slutligen tjänsteledighet anser kommissionen, att den mera till åren komna delen av personalen i allmänhet är i behov av längre tids sammanhängande ledighet per år än den yngre för att kunna bibehålla full tjänsteduglighet. Enligt nuvarande bestämmelser erhåller tjänsteman av lägre grad, förutom sabbatsvila och fridagar, tjänsteledighet med bibehållen avlöning för enskilda angelägenheter under följande antal dagar per kalenderår:

året efter det, under vilket han blivit antagen till extra ordinarie, 5 dagar, året därpå 10 dagar samt därefter 15 dagar. Någon höjning av sistnämnda antal dagar förekommer varken vid antagningen till ordinarie befattning eller vid högre levnadsålder.

Kommissionen vill föreslå, att ordinarie personal av lägre grad må äga att med bibehållen avlöning åtnjuta tjänsteledighet för egna angelägenheter eller semester under följande antal dagar per kalenderår:

intill fyllda 40 år	15 dagar
efter » 40 »	20 »
» » 50 »	25 »
» » 55 »	30 »

Av dessa dagar bör dock vid 15 dagars ledighet minst 6 och i övriga fall omkring hälften av hela antalet dagar uttagas i en sammanhängande följd och efter fördelning som i god tid för varje år fastställas av vederbörande myndighet, som därvid bör i möjligaste mån taga hänsyn till personalens önsknings.

För en person, som antages till extra ordinarie under det år, han fyller 23 år, och avgår vid den vanliga pensionsåldern, 63 år, bliver vid tillämpningen av kommissionens ovanstående förslag antalet tjänsteledighetsdagar för enskilda angelägenheter eller semester under hela tjänstetiden, 40 år, följande:

året efter fyllda 23 år	$1 \times 5 =$	5 dagar
» » » 24 »	$1 \times 10 =$	10 »
» » » 25—39 år	$15 \times 15 =$	225 »
» » » 40—49 »	$10 \times 20 =$	200 »
» » » 50—54 »	$5 \times 25 =$	125 »
» » » 55—62 »	$8 \times 30 =$	240 »

Summa 805 dagar

vilket i medeltal per tjänsteår utgör $20\frac{1}{8}$ dag.

Samtidigt som man härigenom skulle tillgodose behovet för den äldre personalen att utan företeende av läkareintyg erhålla möjlighet till längre ledighet, än vad nu är fallet, skulle man härigenom på visst sätt tillmötesgå det av personalen till kommissionen framställda önskemålet om 20 dagars ledighet per år. Medräknas vidare antalet dagar för sabbatsvila, varannan av i medeltal 62 sön- och helgdagar eller 31 dagar komme sammanlagda antalet ledighetsdagar i medeltal per år att uppgå till i det närmaste en för varje av årets 52 veckor. Järnvägspersonalen skulle sålunda med bibehållen avlöning beredas en ledighet motsvarande, så långt förhållandena lämpligen medgiva, den å de flesta arbetsområden sedan gammalt allmänt erkända principen av en vilodag i veckan.»

Även om personalen tillerkändes 20 dagars ledighet per år, så skulle den det oaktat komma i en sämre ställning än de kategorier, som äro befriade från tjänstgöring under sön- och helgdagar. Sön- och helgdagarnas antal är omkring 62. Större delen av den lägre personalen tjänstgör under 31 sön- och helgdagar, sammanlagda fridagarna inberäknat med 20 dagar, summan bleve således 51 dagar på hela året eller mindre antal dagar än årets sön- och helgdagar. Ännu ogynnsammare ställer det sig emellertid för en rätt stor kontingent lägre järnvägspersonal, som endast har sabbatsledighet var fjärde sön- och helgdag.

Under sådana förhållanden skulle det vara mera rättvist att tillerkänna dessa tjänstemän av lägre grad samma antal tjänstledighetsdagar per år, som tjänstemännen av högre grad äro tillerkända. Ledighetsdagarnas antal skulle oaktat detta icke överstiga antalet sön- och helgdagar per år.

Den av »1912 års järnvägskommission angående trafiksäkerheten» föreslagna åtgärden att tillerkänna de lägre tjänstemännen tjänstledighetsdagar i förhållande till dess levnadsålder anse även vi, att det finnes fog för.

Som principiellt önskemål anse vi, att tjänstledighetsdagarnas antal icke bör bliva mindre än 20 per år för någon ordinarie befattningshavare vid statens järnvägar, men att antalet sedan utökas i förhållande till levnadsåldern samt att minst 15 dagars ledighet må kunna beviljas under nu gällande former.

På grund av vad vi sålunda anfört, få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta att statens järnvägars avlöningsreglemente § 5 mom. 1 måtte få följande ändrade lydelse:

 samt till tjänstemän av lägre grad under följande da-
 gar per kalenderår: intill fyllda fyrtio år tjugo dagar,
 efter fyllda fyrtio år tjugofem dagar och efter fyllda
 femtio år trettio dagar; -----

Stockholm den 26 januari 1917.

Helge Bäcklund.

C. W. O. Höglund.

Thure Widlund.

Carl Lovén.

I motionens syfte instämma:

Algot Törnkvist.

Axel Gylfe.

Nils Helger.

Carl O. Strid.